

Grön överklass

– En rapport om resande hycklare
i miljöbranschen

Juli 2010

FÖRORD TILL ANDRA UPPLAGAN

För ganska precis ett år sedan presenterade vi stolt den första upplagan av rapporten Grön överklass vid ett seminarium i Almedalen. Vi hade då granskat hur flera av Sveriges förnämsta miljöpolitiker, journalister och opinionsbildare reser både i stort och smått. Inte för att vi ville att de skulle ställa bilen och boka av sina flygresor, tvärtom. Vi ville belysa hur viktigt resandet är för dem och på så sätt försöka få dem att förstå hur viktigt resande är också för andra. Det enda som egentligen förenade dem var nämligen ett ihärdigt predikande för mindre resande och bilism.

Mottagandet blev blandat. Christian Azar, som blev utmärkelsen Årets miljöhycklars första mottagare, bemötte kritiken i media genom att kort och gott avfärda granskningen som ”inte något att bry sig om”. Så har han inte hämtat sitt pris heller. På andra håll välkomnades utmärkelsen. Bloggare rapporterade om hur skönt det kändes att någon äntligen ställt miljöeliten mot väggen. Vi fick också mail från folkbilister landet över som ville att vi skulle fortsätta att uppmärksamma det faktum att vi alla är beroende av bilar för att klara av vår vardag, även den gröna överklassen.

Vi trodde att mailen skulle sluta trilla in efter ett tag, men så blev det inte. Då och då får vi fortfarande e-post med uppmuntrande kommentarer eller kritiska frågor. Intresset för vår rapport finns uppenbarligen kvar, åtminstone bland alla de vars åsikter inte representeras av de vanliga miljötyckarna.

Det fick alltså bli en uppföljare och det är den du har i din hand. I stort är upplägget detsamma som förra året, men vissa ändringar har gjorts för att tillfredsställa önskingar som kommit in till oss under året. Vi tackar för alla tips!

Den största nyheten i årets rapport är att allmänheten kunnat nominera sina favorithycklare. Intresset har varit stort och ett urval av de nominerade presenteras därför sist i rapporten.

Vissa av förra årets namn återkommer även i år, men i huvudsak går jakten på miljöhycklare vidare mot nya namn. De som gjort sig förtjänta av en plats även i årets upplaga har utmärkt sig på så sätt att deras hyckleri är ovanligt allvarligt och nonchalant. De namn som inte återkommer i årets rapport har också granskats på nytt, en kort sammanfattning av vad de har haft för sig finns i slutet av rapporten.

ÅRETS MILJÖHYCKLARE:

Maria Wetterstrand

Namn: Maria Wetterstrand

Ålder: 37

Gör: Miljöpartiets språkrör. Är biolog, men har varit politiker sedan hon gick med i miljöpartiet som femtonåring.

En av våra absoluta favoriter bland miljöhycklarna är Maria Wetterstrand. Hon är arg, hon är fördömande och hon vill verkligen inte att vanligt folk skall kunna resa.

Höjda bensinskatter, införande av kilometerskatt och skrotad miljöbilspremie. Det är tydligt att bara de allra rikaste skall kunna röra sig om hon och miljöpartiet får bestämma. Hon tycker inte att man skall fastna ”i bekvämlighetsträsket” genom att använda bilen och tycker inte heller att det behövs några nya motorvägar i södra Sverige. Hon attackerar pendlare, som enligt miljöpartiet borde arbeta från så kallade ”distansarbetskontor” och ser gärna att fler affärsresenärer stannar hemma och använder sig av videokonferenser i stället.

Det är tydliga direktiv. Direktiv som hon själv struntar helt i. Till att börja med har Wetterstrand bil, då hon menar att det blir för jobbigt att ta pendeltåget när man har barn. För det andra tycker hon om att resa på charter, Egypten och Jordanien står på listan över hennes senast besökta länder. Hennes favoritresmål är Italien dit hon gärna åker med maken Ville Niinistö, som representerar de gröna i Finlands parlament. Likt fler och fler vill de inte flytta ihop, utan väljer att pendla till varandra.

Tidigare tog Wetterstrand, trots de höga utsläppen av svavel, kväveoxider och koldioxid, färjan till Finland. Det har hon nu slutat med, kanske på grund utav att valåret bjuder på hårdare granskning – vad vet vi? I stället är det nu hennes make som pendlar veckovis och han orkar inte med färjan. Det blir koldioxidintensivt flyg fram och tillbaka. En flygresor mellan Stockholm och Helsingfors tar ungefär en timma, lika lång tid som många av de flygresor miljöpartiet vill stoppa i Sverige.

Hur motiverar de sitt ständiga flängande? De vill helt enkelt inte flytta ihop och färjan innebär att de förlorar 28 timmar med samlad familj varje vecka. Det låter som världens bästa anledning, frågan är bara varför de inte skall gälla för alla? Varför skall resande och folkbilism fördyras till den grad att bara riksdagsledamöter och toppdirektörer skall kunna göra samma val? Det är inget annat än hyckleri.

ÅRETS SILVERPRISTAGARE:

Johan Rockström

Namn: Johan Rockström

Ålder: 45

Gör: Professor i naturresurshållning som gjort sig ett namn i klimatdebatten. Leder också Stockholm Environment Institute och Stockholm Resilience Center. Blev utsedd till "årets svensk" år 2009.

Johan Rockström är en av de akademiker som gärna lägger sig i hur vi bör leva och resa. Ofta talar han om ändrade transport-, res- och konsumtionsvanor, vilket i praktiken betyder minskade transporter, färre resor och mindre konsumtion.

I samband med att han utsågs till årets svensk 2009 berättade han i en intervju att han själv lever som han lär. Han cyklar, tar färjan och familjen reser sällan med flyg. Det låter bra, men Bilfronts granskning visar att så inte riktigt är fallet.

Johan Rockström måste ha lite av rockstjärnestatus i den akademiska världen, för han föreläser ofta på vitt skilda platser. En av anledningarna till att han och familjen så sällan flyger kanske rent av är att han är bortrest så mycket att de inte hinner resa på någon semester.

Johan Rockström har talat på konferenser i Bryssel, Köpenhamn, Leksand, Wien, Visby, Trondheim, Mumbai, New York, Bangkok, Bengaluru, Chennai, New Delhi, London, Nairobi och Oxford.

Han har också föreläst om "The Science and Spirituality of Climate Change" vid religionernas parlament i Melbourne. Och kanske är det just en religion han och de andra miljöhycklarna sysslar med, för uppenbarligen anser han sig viktigare än vanliga människor. Varför skulle han annars tacka ja till en gästprofessur i Peking, med alla resor det innebär?

Johan Rockström är mer berest än de flesta. Att få föreläsa runt halva Indien och halva Sverige för att sedan flyga till New York och berätta för världssamfundet hur illa det är ställt med jordklotet under "State of the Planet"-konferensen luktar precis vad det är. Miljöhyckleri!

ÅRETS BRONSPRISTAGARE:

Ilmar Reepalu

Namn: Ilmar Reepalu

Ålder: 67

Gör: Beskrivs som "Malmös starke man".
Ursprungligen planarkitekt i Borås.
Bytte bana och blev socialdemokratiskt
kommunalråd i Malmö.

Det är inte bara höjdarpolitiker som talar om hur viktigt det är med minskat resande. I Malmö finns socialdemokraten Ilmar Reepalu som engagerat sig mycket för att hindra fri rörlighet. När vi bad allmänheten om nomineringar till årets miljöhycklare var Malmö stad den organisation som fick flest nomineringar. Men organisationer fattar inga beslut om minskad bilism, det gör politiker. Och ansvarig för Malmös politik är just kommunalrådet Ilmar Reepalu.

Under Reepalus ledning har Malmö stad ägnat sig åt diverse bilfientliga aktiviteter. Man har till exempel enkelriktat gator och sänkt hastighetsbegränsningarna i staden. Det värsta är kanske att man också använt otaliga av skattebetalarnas miljoner åt att häckla och förlöjliga bilen och folkbilisterna. Reklampelare, flygblad och jippon har spridit budskapet att bilen är onödig i Malmö. Trots det har vi inte lyckats hitta några uppgifter om att Reepalu tar stadsbussen till sina möten. Vi kallar sådant för vad det är, hyckleri med stort H.

Ilmar Reepalu har blivit så hyllad för sin bilfientliga politik att han blivit inbjuden att tala om den världen över. Han har också EU-uppdrag som kräver mycket resande och dessutom har han flugit in sina vänner från hela Europa till Malmö för att stolt visa upp sin stad.

Han har besökt flera kontinenter. I Europa är han ofta på möten i Bryssel och Paris. Han har deltagit vid ett EU-möte i Barcelona, varit på klimatmöte i Köpenhamn och han har bjudit in delegater från hela världen till ett eget klimatmöte i Malmö. I Asien har han deltagit i ett miljömöte i Hong Kong och talat om Malmö i Singapore. I Nordamerika har han talat i Ottawa och besökt en rad miljöprojekt runt om i USA, bland annat i Seattle.

Ilmar Reepalu är en ypperlig representant för den hycklande miljöeliten. Inte nog med att han predikar minskat resande samtidigt som han själv reser jorden runt, han reser också i miljöns tecken. Det är klimatkonferenser och miljöstudiebesök efter varandra. Maken till globetrotter får man leta efter, det är ett under att han har tid att sköta sina åtaganden i Malmö kommun.

Andreas Carlgren

Namn: Andreas Carlgren

Ålder: 52

Gör: Centerpartistisk miljöminister som tidigare varit kommunalråd och generaldirektör för Integrationsverket.

Foto: Pawel Flato

Miljöministerns insatser sedan han sist granskades har varit blygsamma. Den pratglade miljöministern, som höjt bensinskatten för vanligt folk i flera omgångar och dessutom medverkat till avskaffad skrotpremie för bilar, har inte gjort mycket för att ändra sina resvanor direkt.

Bilfront har granskat Andreas Carlgrens kalendarium och funnit att han fortsätter att resa ohämmat över jordens alla hörn. Såhär ser hans resvanor ut:

Han började med att åka till Kina, därefter besökte han Åre. Därifrån bar det av till USA och sedan hem igen. Några veckor senare flög han tillbaka till USA för ett möte i New York. Väl hemkommen väntade en hektisk vecka. Han började i London, for till Luxemburg och sedan avslutade han med en debatt i riksdagen, allt under samma vecka. Barcelona fick också ett besök, liksom Moskva, Bryssel, Strasbourg, Köpenhamn och Göteborg. Sedan åter till Köpenhamn ett par vändor inför och under klimatmötet. Därefter väntade ytterligare en hektisk vecka där Helsingfors, Stockholm och Sönderby hans med. Sedan tog han västkustsvängen längs Halland för att avsluta sin bilresa vid Chalmers. Umeå fick ett besök, liksom Göteborg och Norrköping som besöktes veckan därpå. Ytterligare en vecka senare hans både Moskva och Jönköping med. Hans kalendarium avslutas med ytterligare ett Brysselbesök.

Andreas Carlgren lever ett liv av fart och fläng runt hela jordklotet. Man kan tycka att han borde unna oss andra en bilresa till och från jobbet då och då.

Carl Schlyter

Namn: Carl Schlyter
Ålder: 42
Gör: Europaparlamentariker från Stockholmsregionen som tidigare studerat vid KTH, varit politisk sekreterare och rådgivare i Europaparlamentet.

Foto: Markus Koljonen

Miljöpartiet har inte bara en utan två Europaparlamentariker. Utöver Isabella Lövin, som ju också granskas i rapporten, representeras partiet av Carl Schlyter. Han är en ideologisk miljöpartist som aldrig talar om värdet av resande. I stället driver han linjen att det ”inte räcker” att byta bränsle. I stället måste transportsystemet förändras i grunden, menar han. Han är lika tydlig med hur det skall gå till. Vägtrafiken måste minska.

Kanske är det detta budskap han sprider när han besöker Oxford, Barcelona, Rapperswil, Swansea och Nairobi. Kanske var det också så han tänkte när han bjöd in forskare från hela världen till Stockholm. Vägtrafiken kanske inte påverkades den gången, men flygtrafiken ökade garanterat.

Det var det här med flygtrafiken, ja. Trots att han själv är en ivrig konsument av flygresor, det är man ju som Europaparlamentariker, drar han sig inte för att kritisera flyget. Få har ansträngt sig så hårt som Carl Schlyter för att en europeisk flygskatt skall införas, detta trots att själva syftet med EU är att minska hindren för rörlighet i unionen. En rörlighet han själv flitigt utnyttjade under valrörelsen till Europaparlamentet då han flög hem från Bryssel för att hålla valmöten i fler svenska städer än vi kan räkna upp här. När Carl Schlyter kommer in i bilden vet man att det är kraftigt miljöhyckleri på gång.

Margot Wallström

Namn: Margot Wallström
Ålder: 56
Gör: FN-tjänsteman med förflutet som SSU-ombudsman, minister och EU-kommissionär.

© European Union, 2010

Margot Wallström var kanske mest känd som Sveriges EU-kommissionär. Det är en post som innefattar mycket resande, vilket också hennes nuvarande position som FN-sändebud gör. En tjänst som hon tackade ja till, trots att hon som kommissionär gärna pratade om att vi alla kan ta vårt ansvar genom att resa mindre. Hon har till exempel betonat att privatresor tillsammans med uppvärmning av hus ”står för hälften av världens utsläpp”.

Även om hon valt att göra karriär som globetrotter skulle man tro att hon i övrigt håller resandet nere för att åtminstone på ytan leva som hon lär, men det gör hon inte.

Margot Wallström har talat om kvinnligt ledarskap i USA, pratat miljö i Stavanger, deltagit i seminarium i Washington DC, talat i New York, besökt en socialdemokratisk kvinnoklubb på Irland, pratat på ett kvinnoforum i Deuville, berättat om sin roll i EU i Oslo, pratat politik i Dublin, föreläst om sig själv vid Berkeley-universitetet, talat om politikens roll inom EU i Birmingham, pendlat mellan Strasbourg och Bryssel, talat på en kvinnokonferens i Cork, föreläst om miljön i San Francisco och talat vid Columbia University.

Margot Wallström är berest, det är kanske inte så konstigt. Hon har satsat på en internationell karriär och lyckats bra med det. Margot Wallström hade varit en perfekt förebild för landets ungdomar om hon bara hade stått upp för deras rätt att resa på samma villkor som hon unnar sig själv. Vi hoppas på bättring.

Peter Eriksson

Namn: Peter Eriksson
Ålder: 52
Gör: Språkrör för miljöpartiet. Tidigare kommunalråd i Kalix.

Nomineringarna från norra Sverige visade klart och tydligt att Peter Eriksson inte är någon större favorit bland de norrländska folkbilisterna. Många har nominerat honom med motiveringar om SUV-körningar och flygpendling till Norrland. Alla minns vi väl turerna kring Peter Erikssons SUV, som visade sig vara en riktig miljöbov.

Peter Eriksson verkar ha lärt sig av debatten. På Internet finns det mycket lite information om vart han reser, och ännu mindre information om hur han tog sig dit. Visst har han deltagit i ett alternativt energiforum i St Petersburg och varit på Global Greens-möte i Sao Paulo, men i övrigt finns lite information att tillgå.

Han bor kvar i Norrland, men säger sig knappt ha tid att åka hem längre. Bilen har han sålt, och han har inte heller begärt ut något årskort med flyget. Den längsta resan inom landet vi hittar gick till Umeå, men i övrigt verkar Peter Eriksson välja att inte resa särskilt mycket alls.

Peter Erikssons brist på rörlighet bidrar dock inte till minskat resande. Han verkar ha anammat samma stil som andra miljöpartister som inte vill resa. Han kallar folk till sig i stället. Så sent som i juni besöktes han av ”internationell expertis från WWF” så att de gemensamt kunde hålla presskonferens. Dessutom har han bjudit ett hundratal gröna EU-parlamentariker till Sverige för att visa upp trängselskattesystemet.

Hur man än vrider och vänder på det behövs resor, transporter och bilism. Peter Eriksson är ett bra exempel på att även de som inte reser själva gynnas av resandet. Han är också ett bra exempel på att icke-resande får konsekvenser. Utan resande får han som riksdagsledamot svårt att utföra sitt uppdrag eftersom han sällan kan besöka sin valkrets och de människor som han ska representera. Vi får väl se hur länge Peter Erikssons väljare har överseende med honom.

Isabella Lövin

Namn: Isabella Lövin
Ålder: 47
Gör: Europaparlamentariker för miljöpartiet.
Tidigare journalist som skrev en bok om haven och blev sommarpratare.

Foto: Fredrik Hjerling

En av den senaste tidens stjärnskott på den miljöpolitiska scenen är Isabella Lövin. Hon har en bakgrund som journalist och skribent och blev uppmärksam när hon gav ut en bok om tillståndet i världens hav. Sedan kandiderade hon till Europaparlamentet och blev invald att representera miljöpartiet i kampen för mindre resande och rörlighet i Europa.

Kanske krävs det mycket övertalning för att sprida detta budskap. Isabella Lövin har i alla fall besökt ett otal svenska städer såsom Växjö, Malmö, Eskilstuna, Lund, Uppsala, Örebro, Kumla, Alingsås, Borås, Helsingborg och Bollnäs. Alla besök i Stockholmsregionen gick säkert att lösa med tunnelbana, men någon sådan går inte till Stora torget i Borås där Isabella talade.

Kanske cyklade hon runt till de svenska städerna, men cykeln lär inte ha löst transporten när hon föreläste på ett universitet i Washington, talade på en havskonferens i Gijon, besökte forskningsinstitut runt om i Europa, deltog i en konferens om havsmiljö i London. Vi tror inte heller att hon tänkte cykla till Västsahara, eller att hon promenerade till Bologna när hon studerade där.

I förra veckan besökte Isabella Lövin dessutom Japan dit hon åkt på turné för att presentera sin bok. Vi hoppas att långflygningen gick bra, både på dit och hemresan.

Isabella Lövin har inte bara rest själv, hon har dessutom fått andra att resa. I maj bjöd hon in hela EU:s fiskeutskott, som består av 24 ledamöter och 22 suppleanter, till Bohuslän för att titta på åtta svenska fjordar. Stenungsunds kommun var enligt uppgift mycket nöjda med besöket, men på vilket sätt resan förbättrade miljön är, vad vi kan förstå, fortfarande oklart.

BUBBLARE

Nominerade som inte var tillräckligt stora hycklare för att förtjäna en granskning i denna rapport.

Fredrik Reinfeldt, statsminister.

Har under mandatperioden drivit igenom kraftigt höjda bilskattehöjningar trots vallöften om sänkt bensinskatt.

Göran Högglund, minister

Leder det parti som tydligast tog ställning för bilismen i förra valrörelsen, men kovände och motarbetade bilismen under själva mandatperioden.

Grrenpeace, lobbyorganisation

Genom olagliga aktioner försöker de hindra vårt resande.

Gröna bilister, lobbyorganisation

Motarbetar bilism under ett relativt bilvänligt namn, ett lysande exempel är enligt den nominerande personen kampanjen ”Inte bilen under milen”.

EU

Europeiska unionen skall verka för friare rörlighet, samtidigt finansierar de kampanjer som ”I stan utan min bil”.

Mona Sahlin, statsministerkandidat

Säger sig verka för landets arbetare som behöver bilen, men överlåter all bilpolitik åt det bilfientliga miljöpartiet.

Tällberg foundation, lobbyorganisation

Flera av de som sitter i ledningen för organisationen Tällberg foundation borde toppa listan över miljöhycklare, menar den nominerande.

Karin Svensson Smith, riksdagsledamot

Upplevs som klart bil- och flygfientlig.

Dagens Arena, webbsida

En sen nominering nådde Bilfront efter en artikel i Dagens Arena där ledarredaktionen föreslog ett förbud mot privatbilism i städerna.

VAD HAR HÄNT SEDAN SIST?

En del av de som hittills har granskats var också med i förra årets rapport, men fjolårets alla hycklare kvalificerade sig inte i år, här berättar vi vad som har hänt med dem.

Miljöhycklarna 2009

Christian Azar, professor

Förra årets vinnare av utmärkelsen Årets miljöhycklare har inte gjort mycket väsen av sig sedan sist. Bilfront har i årets granskning inte hittat några längre resor överhuvudtaget. Kanske har han tagit till sig våra synpunkter från förra året, kanske har han inte fått några inbjudningar. Det vet han nog bara själv.

Däremot har han några gånger ställts till svars för sitt hyckleri i media. Då har han avfärdat det med motiveringen att det inte är något att bry sig om. En kommentar som gjorde oss än mer övertygade om att det är något att bry sig om.

Mattias Goldman, lobbyist

En av förra årets granskade opinionsbildare blev i år nominerad för sitt trägna arbete för minskad bilism, men sedan han lämnat Gröna bilister har både han och organisationen blivit så osynliga att det inte gick att granska dem.

Anders Wijkman, före detta Europaparlamentariker

Vad Anders Wijkman har haft för sig är oklart. Klart är dock att han sitter i ledningen för Tällberg forum, som varje år orsakar stora utsläpp genom att flyga in miljöproffs från hela världen för att samtala. Vi gissar därför att Wijkman inte pratat med Maria Wetterstrand om videokonferenser.

Svante Axelsson, generalsekreterare SNF

Svante Axelsson är en tongivande miljödebattör som också dragit på sig mer än en nominering. Axelsson verkar sugen på att se sig om i världen. Han har nämligen anmält sig på en hemsida som förmedlar internationella talare. Vi har dock inte hittat något som tyder på att han fått några uppdrag utanför Stockholms innerstad.

Pontus Schultz, chefredaktör för veckans affärer

Pontus Schultz jobbar kvar på veckans affärer, och då och då kommer det faktiskt ett blogginlägg också.

Pär Holmgren, Meteorolog

Sedan han sade upp sig från SVT har Pär Holmgren hunnit med en klimatturné på elmoped. Nu har han startat en blogg, och sommarjobbar som skribent på Aftonbladet.

Jennie Dielemans, författare

Efter antiresmanifestet Välkommen till paradiset skriver Dielemans nu på en roman. Hon syntes senast till i januari, då hon presenterade sin resbok i Finland.

Rickard Söderberg, operasångare och miljöpartistisk politiker

Söderberg har fortsatt att resa jorden runt. För stunden befinner han sig på Kuba.

Alice Bah Kuhnke, CSR-chef på ÅF

Arbetar fortfarande på ångpanneföreningen, där hon bland annat varit miljörådgivare åt de olympiska kommittéerna i Finland, Norge, Schweiz och Sverige. Säkert via videolänk.

Om Bilfront

Riksorganisationen Bilfront startades 1979 som en motvikt mot det bilhat som växt fram på 1970-talet. Under 1980-talet kämpade Bilfront framgångsrikt mot orimliga avgasregler för entusiastbilar och försvarade bilen i miljödebatten

Idag finns nätverket www.bilfront.org på internet för att balansera debatten om bilar och trafik. Lennart Bengtsson är initiativtagare till www.bilfront.org.